

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
HUZURIDAGI KASBIY TA‘LIM AGENTLIGI
KASBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH INSTITUTI**

**O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN JISMONIY
TARBIYA FANIDAN MALAKA TEST SINIVI TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN JISMONIY TARBIYA FANIDAN MALAKA TEST SINIVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur spetsifikatsiya O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining o‘rta maxsus va kasbiy ta‘lim tashkilotlarida pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish bo‘yicha davlat xizmatlarini ko‘rsatishning ma‘muriy reglamentiga muvofiq ishlab chiqildi. Hujjat jismoniy tarbiya fani o‘qituvchilarining kasbiy bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarini baholash uchun qo‘llaniladigan test sinovlarining mazmuni, tuzilmasi va baholash mezonlarini belgilaydi.

Spetsifikatsiya test topshiriqlarining mazmuni, tuzilmasi, baholash mezonlari, test topshiriqlarining shakli, kognitiv darajalari hamda baholash jarayonini tashkil etish tartibini belgilab beradi.

Mazkur hujjat test topshiriqlarini ishlab chiqishda metodik asos bo‘lib xizmat qiladi hamda baholash jarayonining shaffofligi, adolatligi va ilmiy asoslanganligini ta‘minlashga qaratilgan.

I. Umumiy tamoyillar

Baholashning asosiy maqsadi jismoniy tarbiya fani o‘qituvchilarining fan bo‘yicha nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikmalari, amaliy faoliyatni tashkil etish kompetensiyasi, jismoniy tarbiya fanini o‘qitish metodikasi bo‘yicha bilimlari, pedagogik mahorati va kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholashdan iborat. Baholash natijalari pedagog kadrlarni malaka toifa sinovi jarayonida qaror qabul qilish uchun asos bo‘lib xizmat qiladi.

II. Me‘yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi **“Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta‘lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”**gi 572-sonli Qarori.

III. Baholash qamrovi

Jismoniy tarbiya fani o‘qituvchilari uchun mutaxassislik fanidan jami 40 ta test topshirig‘i taqdim etiladi va umumiy test topshirig‘ini bajarish uchun ajratilgan vaqt 80 daqiqa etib belgilanadi. Bunda yopiq test topshiriqlaridan (*yagona to‘g‘ri javobni talab qiladigan (Y1)*, *moslashtirishni talab qiladigan (Y2)* va *ketma-ketlikni talab qiladigan test topshiriqlari (Y3)*) foydalaniladi. Mutaxassislik fanlaridan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko‘nikmalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan.

IV. Test tuzilmasi

Test sinovi jismoniy tarbiya fanining asosiy mazmun yo'nalishlarini qamrab oladi. Xususan, test topshiriqlari gimnastika, harakatli o'yinlar, yengil atletika, kurash, suzish, sport o'yinlari turlari, sport inshootlari, jismoniy tarbiya fanini o'qitish metodikasi va pedagogik mahoratga oid bilim hamda ko'nikmalarni baholashga qaratilgan. Test topshiriqlarining mazmuni umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlari, amaldagi o'quv dasturlari hamda fan bo'yicha metodik talablar asosida shakllantiriladi.

Mutaxassislik fanlaridan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1. Gimnastika turlari va qoidalari		
Gimnastika turlari va qoidalari	<ul style="list-style-type: none">– gimnastikaning asosiy turlarini bilish;– gimnastikaning asosiy turlarini farqlash;– mashqlarni metodik jihatdan qo'llash;– texnikadagi xatolarni tahlil qilish;– qoidalardagi xatolarni tahlil qilish;– yangi mashqlar kombinatsiyalarini yaratish;– mashqlarning samaradorligini baholash.	7
2. Harakatli o'yinlar		
Harakatli o'yinlar	<ul style="list-style-type: none">– harakatli o'yinlar va ularni tavsiflash;– harakatli o'yinlarni turlarini bilish;– o'yinlarning yosh va tayyorgarlik darajasiga mosligini tushunish;– o'yinlarni dars jarayonida qo'llash;– jismoniy sifatlarni rivojlantirishdagi o'yinlar rolini tahlil qilish.	5
3. Yengil atletika turlari va qoidalari		
Yengil atletika turlari va qoidalari	<ul style="list-style-type: none">– yengil atletika turlarini bilish;– yengil atletika turlarini farqlash;– musobaqa qoidalarini bilish;– musobaqa qoidalarini farqlash;– musobaqa qoidalariga muvofiq qo'llash– texnika bo'yicha xatolarni tahlil qilish;– taktika bo'yicha xatolarni tahlil qilish;	7
4. Kurash turlari va qoidalari		
Kurash turlari va qoidalari	<ul style="list-style-type: none">– kurash turlari va qoidalarini bilish;– texnika va taktik usullarni tushunish;– amaliy mashg'ulotlarda qo'llash;– raqib harakatlarini tahlil qilish.	3
5. Suzish turlari va qoidalari		

Suzish turlari va qoidalari	– suzish turlarini bilish va farqlash; – harakat texnikasini tushunish; – texnika va natijalarni tahlil qilish.	1
6. Sport o‘yinlari turlari va o‘yin qoidalari		
Sport o‘yinlari turlari va qoidalari	– futbol o‘yinlari turlari va qoidalarini bilish; – voleybol o‘yinlari turlari va qoidalarini bilish; – basketbol o‘yinlari turlari va qoidalarini bilish; – gandbol o‘yinlari turlari va qoidalarini bilish; – shaxmat-shashka o‘yinlari turlari va qoidalarini bilish; – sport o‘yinlari turlarini bilish – sport o‘yinlari turlarini farqlash; – texnik va taktik jihatlarini tushunish; – texnika va taktikani o‘yin davomida samarali qo‘llash; – jamoa strategiyasini tahlil qilish; – yangi o‘yin taktikasi yoki strategiyasini ishlab chiqish va natijalarni baholash; – musobaqa qoidalariga muvofiq qo‘llash; – texnika va taktika bo‘yicha xatolarni tahlil qilish; – hakamlik ko‘nikmalari va adolatli baholay olish.	12
7. Sport inshootlari		
Sport inshootlari	– sport inshootlari turlarini bilish va farqlash; – foydalanish qoidalarini tushunish; – amaliy mashg‘ulotlarda qo‘llash; – mavjud sharoitni tahlil qilish; – inshootdan xavfsiz foydalana olish, texnika xavfsizligini ta‘minlay olish.	5 ta
Jami		40 ta

Kognitiv ko‘nikmalar taqsimoti

3-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Test soni
1	Bilish	Fanga doir asosiy dalillar, qonunlar, ta‘riflar, formula va hodisalarni yoddan bilish, tanish, esga olish.	22
2	Qo‘llash	Dalil va qonunlarni tanish vaziyatlarda qo‘llash, hisob-kitob qilish, grafik/diagramma tahlil qilish.	23
3	Mulohaza qilish	Notanish vaziyatda qo‘llash, tahlil–sintez, sabab–oqibat bog‘lanish, izohlash, baholash.	5

V. Baholash mezoni

Test topshiruvchining umumiy natijasi har bir test topshirig‘iga berilgan ballar yig‘indisi asosida aniqlanadi. Har bir to‘g‘ri javob uchun **2 ball**, noto‘g‘ri javob uchun **0 ball** beriladi. Test sinovining eng yuqori natijasi 80 ballni tashkil etadi.

VI. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VII. Jismoniy tarbiya fanidan tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. "Milliy va harakatli o'yinlarni o'qitish metodikasi" o'quv qo'llanma, Sh.S.Mirzanov, "Makon savdo print" nashriyoti, 2024-yil
2. "Sport inshootlari" darslik, B.B.Musayev, "O'zkitob savdo nashriyoti matbaa ijodiy uyi" nashriyoti, Toshkent, 2021-yil
3. "Gimnastikani o'qitish metodikasi" darslik, M.N.Umarov, X.X.Umarov "Evrika nashriyot – matbaa uyi" MChJ nashriyoti, Toshkent, 2025-yil
4. "Yengil atletikani o'rgatish metodikasi" darslik, I.R.Soliev, I.D.Ganiboyev, K.F.Ruzamuxamedov "O'zDJTSU, Chirchiq, 2023-yil
5. "Suzishni o'rgatish metodikasi" darslik, F.M.Muminov, I.S.Islamov, "O'zkitobsavdonashriyoti" NMIU nashriyoti, Toshkent, 2023-yil
6. "Kurash va uni o'qitish uslubiyoti" o'quv qo'llanma, J.Axmedov, "Umid design" nashriyoti, Toshkent, 2021-yil
7. "Voleybolni oqitish metodikasi" o'quv qo'llanma, A.A.Pulatov, "O'zkitobnashriyoti" NMIU, Toshkent-2023-yil
8. "Sport va harakatli o'yinlar (Gandbol)" Sh.F.To'laganov, M.M.Raxmanova, R.R.Kariyeva "O'zkitobnashriyoti" NMIU, Toshkent-2020-yil
9. "Sport turlarini o'rgatish metodikasi (Basketbol)" o'quv qo'llanma, M.A.Umbetova "O'zkitobnashriyoti" NMIU, Toshkent-2023-yil
10. "Umumta'lim maktablarida futbol" o'quv qo'llanma, Y.Y.Aripov, N.M.Atamuxamedova, O.R.Igamberdiyev "Behzodbek print", Toshkent-2023-yil
11. "Shaxmat" o'quv-metodik qo'llanma, B.A.Maxmudov, "Zebo prints" nashriyoti, Toshkent-2021-yil

Normativ-huquqiy asoslar

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. 2020.
2. O'zbekiston Respublikasining "Pedagogning maqomi to'g'risida"gi Qonuni. 2024.
3. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchisi kasb standarti.

***Eslatma:** test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to'g'ridan to'g'ri manbalardan olinmaydi. Sinovga tayyorgarlik ko'rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko'ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.